

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark Battenoert

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

11 mei 2017 / projectnummer: 3046

1. Voorlopig oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Goeree-Overflakkee wil het bestemmingsplan aanpassen om het windturbinepark Battenoord van Eneco en Deltawind mogelijk te maken. Doel is een park met een vermogen tussen de 27 en 45 megawatt (MW). De gemeente besluit binnenkort ook over de benodigde omgevingsvergunning(en) voor het park.¹ Het park komt aan de zuidkant van Goeree-Overflakkee, ter hoogte van de Grevelingendam. Voordat de gemeente beslist over het bestemmingsplan en over de omgevingsvergunningen heeft ze de milieugevolgen van het park onderzocht in een MER. Ze heeft de Commissie² gevraagd te beoordelen of het rapport juist en volledig is.

Bevindingen MER

De Commissie vindt het MER prettig leesbaar, in het bijzonder zijn studies voor ecologie en landschap van goede kwaliteit. Het MER laat de milieueffecten zien van verschillende opstellingsvarianten van 8 tot 10 windturbines die verschillen in hoogte en in vermogen. Het rapport geeft aan dat maatregelen nodig zijn om teveel hinder door geluid en slagschaduw en sterfte onder vleermuizen te voorkomen.

De Commissie is nagegaan in hoeverre het MER de effecten beschrijft van een windturbinepark zoals dat in het bestemmingsplan wordt vastgelegd. Opvallend is dat het bestemmingsplan toestemming geeft voor een ander en kleiner park (6 turbines) dan in het MER is onderzocht. Waarom die keuze gemaakt is, is niet vermeld.

Voorlopig oordeel

De Commissie is van oordeel dat het MER veel goede en nuttige informatie bevat voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. Op twee punten ontbreekt naar het oordeel van de Commissie nog informatie, namelijk:

- de milieueffecten van het voorkeursalternatief uit het bestemmingsplan zijn nog niet volledig beschreven, en zijn niet vergeleken met die van de MER-alternatieven;
- hoe dit plan zich verhoudt tot de totale opgave voor windenergie op het eiland, omdat het bestemmingsplan toestemming geeft voor minder opgesteld vermogen (MW) dan in de structuurvisie van de gemeente is voorzien. Het is ook nog onduidelijk of andere plannen³ voor windparken (of uitbreiding van het onderhavige plan) op deze locatie nog actueel zijn.

De Commissie adviseert deze informatie op te nemen in een aanvulling op het MER voorafgaand aan de besluitvorming over het bestemmingsplan. De gemeente, Eneco en Deltawind hebben aangegeven dit advies over te nemen. De Commissie zal de aanvulling daarna ook beoordelen.

In hoofdstuk 2 van dit advies licht de Commissie dit oordeel verder toe.

¹ De gemeenteraad heeft eerder in een structuurvisie met bijbehorend MER, de locatie voor dit windpark bepaald. Zie voor het advies van de Commissie hierover www.commissiemer.nl projectnummer 2800.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken vindt u door op www.commissiemer.nl nummer 3046 in te vullen in het zoekvak.

³ Zie voor voorbeelden van eerdere plannen de opstellingen op de kaarten in bijlage 6 van bijlage 2 van het planMER voor de Structuurvisie windenergie Goeree-Overflakkee.

Aanbevelingen

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. Deze hebben geen betrekking op de geadviseerde aanvulling in hoofdstuk 2 van dit advies.

Verschijningsvorm turbines

In het MER is bij de beschrijving van de landschappelijke effecten ervan uitgegaan dat alle nieuw te plaatsen turbines een zelfde vorm en rotor hebben. Hiervoor zijn echter geen voor- en nadelen opgenomen bij het bestemmingsplan of bij de omgevingsvergunning. De Commissie adviseert hier rekening mee te houden.

Nachtelijke lichthinder

De gemeente heeft in de structuurvisie vastgelegd dat de maximale tiphoogte van het windpark minder dan 150 meter moet zijn, om de effecten van nachtelijke lichthinder door signaalverlichting te voorkomen.⁴ In het MER zijn ook opstellingen met een tiphoogte van meer dan 150 meter onderzocht, omdat Delta en Eneco een voorkeur daarvoor hebben. De effecten van nachtelijke lichthinder en de mogelijkheden deze te beperken zijn in het MER niet beschreven. Omdat turbines met een tiphoogte hoger dan 150 meter op Goeree-Overflakkee niet zijn toegestaan, vindt de Commissie dit geen gemis.

Mochten turbines met een tiphoogte >150 meter in een later stadium alsnog in beeld komen, dan beveelt de Commissie aan alsnog de mogelijkheden om hinder zoveel mogelijk te voorkomen in beeld te brengen. De Commissie denkt bijvoorbeeld aan de *richtlijn Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland* van de Inspectie Leefomgeving en Transport en de resultaten van het verlichtingsonderzoek bij windpark Zuidlob in Flevoland die mogelijkheden bieden om hinder door nachtelijke verlichting te minimaliseren.⁵

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Milieueffecten voorkeursalternatief bestemmingsplan

De Commissie is nagegaan in hoeverre het MER de effecten beschrijft van een windturbinepark zoals dat in het bestemmingsplan wordt vastgelegd en of het dus ten grondslag kan liggen aan het plan. Opvallend is dat het bestemmingsplan toestemming geeft voor een ander en kleiner park dan in het MER is onderzocht. Waarom die keuze gemaakt is, is niet vermeld. Het bestemmingsplan bevat in de bijlagen wel aanvullend milieuonderzoek voor geluid en slagschaduw van het kleinere park.

Het effect op het landschap van het kleinere park is niet gevisualiseerd en niet beschreven, hieronder gaat de Commissie hier verder op in.⁶ Ook het effect op natuur is niet onderzocht, gezien de kleinere omvang van dit park knelt dit waarschijnlijk minder. Het heeft misschien

⁴ Parken met een tiphoogte van 150 meter en hoger zijn verplicht nachtelijke signaalverlichting te voeren.

⁵ Zie hiervoor www.nuon.com/nieuws/nieuws/2015/onderzoek-windmolenvlichting-prinses-alexia-windpark-afgerond en www.windmolenvlichting.nl.

⁶ In diverse zienswijzen wordt ook meer aandacht gevraagd voor visualisaties en effecten op het landschap.

wel consequenties voor de beschreven stilstandvoorziening voor vleermuizen. Dit is echter nog onduidelijk.

Effect op landschap

Door de keuze van een kleiner park in het bestemmingsplan constateert de Commissie dat op deze locatie een cluster ontstaan is en de gekozen opstellingspatronen uit het MER – een dubbele of zelfs een 3e lijn – niet meer herkenbaar zijn. Deze informatie is niet in het MER opgenomen en kan leiden tot een andere afweging door de gemeenteraad en dus een andere te realiseren opstelling waarvoor het bestemmingsplan toestemming geeft. Hieronder licht de Commissie dit toe.

De landschappelijke beoordeling uit het MER is door landschapsbureau Bosch Slabbers uitgevoerd met behulp van visualisaties. Deze visualisaties zijn niet geactualiseerd naar aanleiding van de laatste aanpassingen van het VKA uit het bestemmingsplan en geven daarom geen realistisch beeld van het uiteindelijk te realiseren windpark. Omdat bij de beoordeling van het landschap is uitgegaan van lijnopstellingen en deze over het algemeen positief beoordeeld zijn ontstaat er een discrepantie omdat er minder sprake is van lijnen maar van een cluster. Dit heeft waarschijnlijk invloed op de beoordelingscriteria uit het MER:

1. koppeling met landschapsstructuur;
2. herkenbaarheid van de opstelling in het landschap;
3. visuele rust.

De Commissie vindt het belangrijk dat het VKA uit het bestemmingsplan ook beoordeeld is op deze criteria én op basis hiervan de landschappelijke effecten beschreven en gevisualiseerd zijn.

De Commissie adviseert hierbij ook het effect van relatief lage turbines met een grote rotordiameter – waar het bestemmingsplan toestemming voor geeft – mee te nemen. De verhouding mast en rotordiameter wijkt namelijk sterk af qua verhouding met de al aanwezige turbines op deze locatie en staat ver af van de ideaal geachte landschappelijke verhouding van de gulden snede⁷. Deze afwijking heeft een negatieve invloed op de criteria herkenbaarheid van de opstelling, visuele rust en interferentie⁸ en is niet verwerkt in de visualisaties en de beschreven landschappelijke effecten in het MER. De Commissie vindt het belangrijk dit bij de eerder genoemde actualisatie van de visualisaties mee te nemen, zodat de visualisaties ook een beeld geven van de turbine met de meest afwijkende verhouding mast/rotordiameter waar het bestemmingsplan toestemming voor geeft.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER:

- uit te leggen waarom het VKA uit het MER en het bestemmingsplan verschillen;
- een volledige beschrijving te geven van de milieueffecten van het VKA uit het bestemmingsplan, inclusief geactualiseerde visualisaties;
- een samenvattende vergelijking op te nemen van de milieueffecten van het VKA uit het bestemmingsplan met de die van de opstellingsalternatieven uit het MER en aan te geven in hoeverre dit invloed heeft gehad op de vormgeving van het VKA.

⁷ De gulden snede definieert een verhouding van 1,2 : 1.

⁸ Zie hiervoor het onderzoek in bijlage 8 van het bestemmingsplan.

2.2 Doel windenergie Goeree-Overflakkee

In de structuurvisie Windenergie op Goeree Overflakkee is aangegeven dat op Goeree (minimaal) 225 MW aan windenergie gerealiseerd moet worden. In het MER bij de structuurvisie wordt voor deze locatie uitgegaan van 33-42 MW. Het MER onderzoekt daarom alternatieven in de range van 27-45 MW. Het bestemmingsplan geeft nu toestemming voor een park van 6 turbines van samen ongeveer 18 MW. De gemeentelijke opgave voor deze locatie wordt daarmee niet gehaald. Het is ook nog onduidelijk of andere plannen voor windparken op deze locatie ondertussen geactualiseerd zijn waardoor het doel toch gehaald kan worden.⁹ Het MER en het bestemmingsplan gaan hier niet op in. Het is voor de Commissie daarom onduidelijk of de totale opgave voor het eiland op deze wijze gehaald kan worden. Is dat niet het geval dan zijn – uitgaande van de doelstelling – elders op het eiland extra of grotere parken nodig wat leidt tot andere milieueffecten dan beschreven in het MER bij de structuurvisie.¹

De Commissie adviseert de gemeente in een aanvulling op het MER een beschouwing op te nemen die duidelijk maakt in hoeverre haar bestemmingsplan met deze kleinere invulling past binnen haar totale opgave aan windenergie voor Goeree-Overflakkee.

⁹ Zie voor voorbeelden van eerdere plannen de opstellingen op de kaarten in bijlage 6 van bijlage 2 van het planMER voor de Structuurvisie windenergie Goeree-Overflakkee.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Coöperatie Deltawind U.A.; Eneco Wind B.V.; Gemeente Goeree-Overflakkee

Bevoegd gezag: de gemeenteraad (bestemmingsplan) en Burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning) van Goeree-Overflakkee

Besluit: bestemmingsplan en omgevingsvergunning

Categorie Besluit m.e.r.: D22.2

Activiteit: oprichten en in bedrijf hebben van een windturbinepark

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 26 mei 2015

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 10 juni 2015 t/m 21 juli 2015

Aankondiging start procedure: 22 juli 2015

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 23 september 2015

Ter inzage legging MER: 2 maart 2017 t/m 12 april 2017

Voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 11 mei 2017

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. drs. S.J. Harkema (secretaris)

dhr. drs. S.R.J. Jansen

dhr. dr. C.A. Linse (voorzitter)

dhr. ing. C.P. Slijpen

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3046](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 12 april 2017 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

VOORLOPIG

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

